

ENERGIE

SPOLEČNOST

Krušné časy větrníků

21. ÚNORA 2022 / ŽANETA GREGOROVÁ

SDÍLET

foto: Žaneta Gregorová. Větrníky nad Moldavou

A tři větrníky. Sál penzionu Florián hostí dnes, 27. října 2021, sousedské setkání o větrné energetice v Krušných horách. Právě na kopcích okolo mohou v budoucnu stát další větrné elektrárny, které by Česku pomohly splnit mezinárodní klimatické závazky. Před pár lety však investor narazil na odpor místních. Změnila se nějak situace? Promluvila do názorů místních lidí postupující klimatická krize? Za jakých podmínek by byli schopni akceptovat další větrníky v blízkosti obce? To chceme zjistit.

Pouhými 137 lidmi obývaná Moldava leží v severozápadním výběžku České republiky. V minulosti tudy vedla trať do Německa a dodneška se zachovala cenná nádražní budova. Úděl poslední obce před přejezdem hranic tak připomínají jen známé vietnamské obchůdky s neonovými nápisy a se zbytky zatím neprodaných trpaslíků, které pozvolna nahrazuje běžný sortiment hobbymarketů.

Když do sálu penzionu přicházejí první místní, padá ze mě obrovská tíha. Dostat v jeden večer dvě desítky obyvatel malé obce na jedno místo, požádat je o dvě hodiny jejich času, získat jejich názory, rozproudit debatu, nenaštvat je a poděkovat chlebičkem se zdálo před pár měsíci jako nemožný úkol. Zvláště v době pandemie covidu-19 při nutnosti ukázat alespoň výsledek testování a při neopomenutelném faktu, že tu nikdo žádné další větrné elektrárny aktuálně stavět nemůže, protože Krajský úřad Ústeckého kraje mu nevydá povolení.

Letitý boj o osmnáct větrníků

Už od počátku je jasné, že tady téma větrné energetiky rezonuje silně. Kromě pár lidí z pražské kanceláře Nadace Heinricha Bölla a německé Europäische Akademie Berlin je přítomen expert na energetiku Oldřich Sklenář z Asociace pro mezinárodní otázky a dále facilitátor, odborník na sousedská setkání, jako je toto, Vojtěch Černý z organizace Agora Central Europe. Po krátkém teoretickém úvodu o ochraně klimatu a obnovitelných zdrojích se rozjíždí debata. Účastní se jí i starostka Moldavy Lenka Nováková a úředník ze sousedního Saska Jens Uhlig, který plánuje rozvoj větrných elektráren v okrese Chemnitz a pomůže nám svými znalostmi všech větrníků v Krušných horách. Přijelo i několik sousedů z okolních německých obcí. Potenciální investor, jenž aktuálně žaluje Ústecký kraj, koncern Energetický a průmyslový holding (EPH), zde nakonec svého zástupce nemá, ač zájem projeví. Vedoucí Odboru životního prostředí Krajského úřadu Ústeckého kraje kapacity také neměla.

Kořeny sporu o další větrné elektrárny nad obcí sahají devět let zpět, kdy stát ještě garantoval výkupní ceny elektřiny a také provozní podporu. Ta sice pro nové projekty skončila v roce 2015, nicméně majitel EPH Daniel Křetínský v roli investora od záměru nikdy úplně neupustil. Původní projekt osmnácti nových větrníků se

AKTUALNÍ ČÍSLO

4/2022

Venkov, města a klima
Byliny z Tasmánie
Fairtrade v Česku
SUV ve městech
Vlci v Beskydech
Krajina a příběh
Urs Niggli

PRODEJNÍ MÍSTA >>

PŘEDPLAŤTE SI SEDMOU GENERACI >>

PODPOŘTE NÁS

KNIHA 30 ROZHOVORŮ

AUDIOTEXTY

Chci novinky 7.G

Jednou měsíčně přehled toho, co se v 7.G chystá nového

překvapený, tato informace je totiž veřejně známá.

Nikdo s námi nikdy nemluvil!

Obyvatelé Moldavy se shodují, že s nimi dosud nikdo záměr na žádném setkání neprobíral. Ani dnes tu investor není a těžko se jim věří našemu vysvětlení, že my opravdu chceme jen znát detaily sporu a investora nezastupujeme. Spoluúčast na rozhodování o tom, jak bude vypadat krajina kolem Moldavy, se podle nich nekonala a nekoná.

POTVRDIT ODBĚR

Na základě vašeho souhlasu (odesláním formuláře a potvrzením ve vaší emailové schránce) budeme vaše osobní údaje zpracovávat podle [předepsaných zásad ochrany osobních údajů](#).

SOUVISEJÍCÍ ČLÁNKY:

25. října 2021

Klimatická neutralita? Obrovský úkol

Dosažení klimatické neutrality nepůjde bez zásadní změny systému.

24. června 2005

Krajina versus globální změny klimatu

O kladech a záporech výstavby větrných elektráren diskutují Antonín Buček z Lesnické fakulty brněnské MZLU a Petr Holub z Hnutí DUHA.

29. listopadu 2015

Družstevní elektrárny — realistická chiméra 🔒

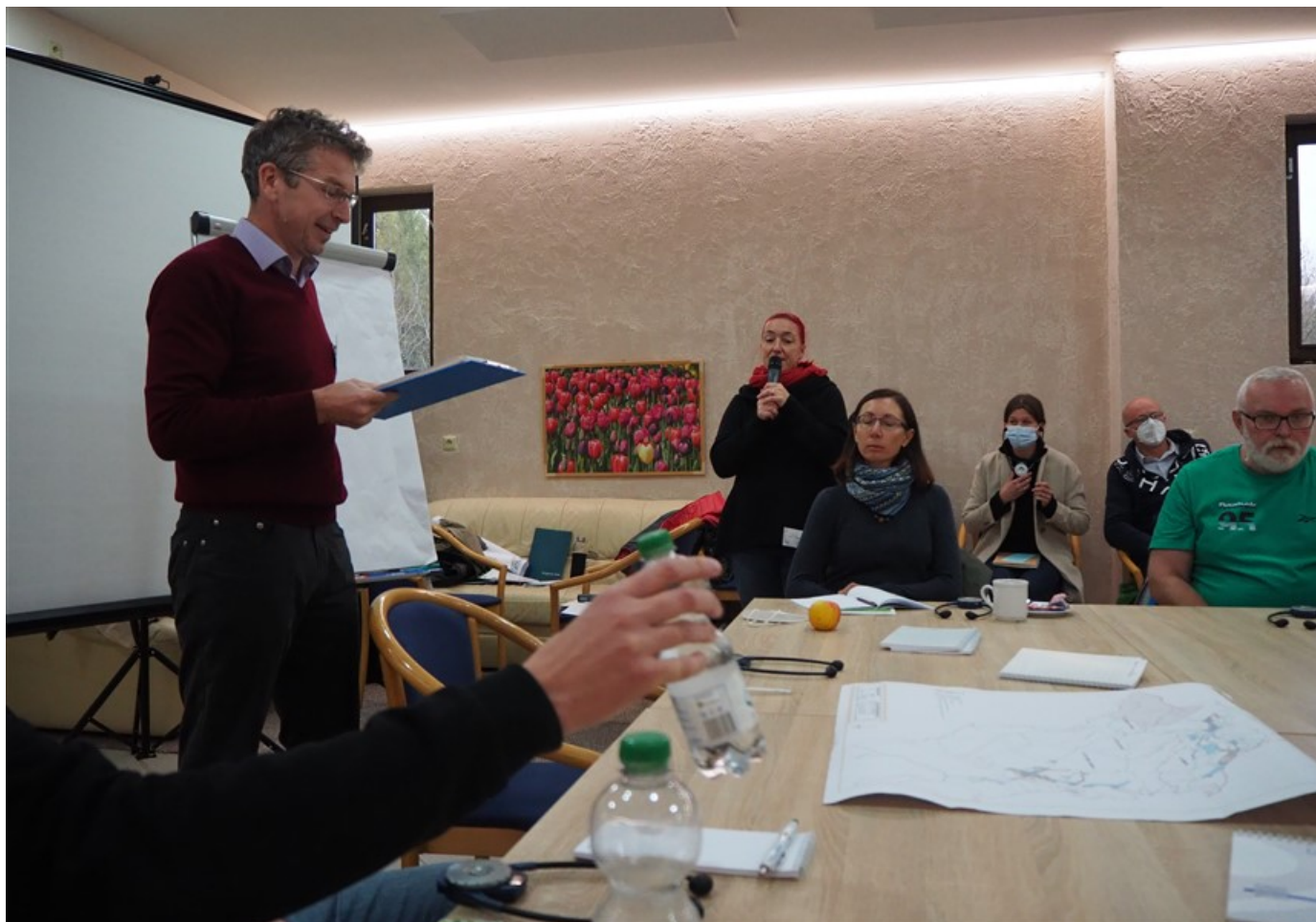
V západní Evropě družstevní elektrárny fungují, u nás jsou stále popelkou.

20. června 2017

Jak přežít na elektrickém ostrově

Chcete-li se elektricky osamostatnit, tady máte tipy ručené osobní zkušeností.

Sousedské setkání v moldavském penzionu Florián, foto: Žaneta Gregorová.

Tato situace není v Česku ojedinělá. Současná praxe ukazuje, že také při projednávání plánů takzvané spravedlivé transformace, na kterou se připravuje také od uhlí ustupující Ústecký kraj (a očekává se finanční pomoc z Evropské unie v řádech miliard korun), je míra transparentnosti a participace velmi nízká. Potvrzuje to i průběžná zpráva organizace CEE Bankwatch z léta 2021, která také upozorňuje, že prostředky určené středním a malým podnikům a obcím si podle současného plánu rozeberou spíše velké společnosti. Zda zbyde i na rozvoj komunitní energetiky s účastí obyvatel, například i v Krušných horách, zůstává nejasné.

Tetřívěk jako jedna strana sporu

30. června 2010

Polsko proti větru

Polská vláda PiS brzdí rozvoj obnovitelných zdrojů energie.

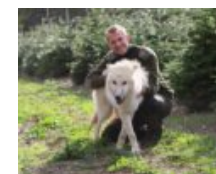
VÝBĚR REDAKCE:

28. června 2022

Pomalé ubírání ruského plynu

Evropa je na ruském zemním plynu stále závislá.

28. června 2022

Rys je taková zdravotní policie lesa

S Jiřím Labudou o monitoringu rysů.

28. června 2022

Evropa Bělorusko naprosto zardila

S překladatelem a ambasadorem Sjarhejem Smatryčenkem o těžkém údělu Běloruska i běloruštiny.

28. června 2022

Sen o cirkulární ekonomice žije ve Vídni

Vídeňská re-use centra dokazují, že to jde.

Žebrácký roh, které je pod ochranou soustavy Natura 2000 a Ptačí oblasti Východní Krušné hory. „Když jednou stát určil pravidla, neměl by je porušovat, ani kvůli výjimce pro větrníky,“ zaznívá sálem. Pravidla, která by jasně říkala, kde se větrníky stavět mohou, Česko nemá. A to je podle místních chyba. „Nehledě na to, že stát investoval nemalé prostředky do ochrany tohoto území, a takto by byly ztraceny,“ dodává obyvatelka Moldavy. Další namítá, že obec neměla stanovisko EIA ignorovat a od záměru měla už dávno odstoupit.

Předmětem ochrany je přítomnost tetřívka obecného. Koncern EPH nyní žaluje Ústecký kraj kvůli zamítnutí stavby, protože posudek, který nechala firma vypracovat, říká, že populace tetřívka nebude větrníky dotčena. To, že si investor dnes ani dříve neudělal čas na debatu s místními, berou všichni bez výjimky jako důkaz pohrdání jejich názory. „Místo diskuse si nás investor koupil,“ burácí jeden z přítomných mužů a dav nadšeně tleská. Kompenzace, které by po podpisu smlouvy obyvatelům připadly, podle nich na věci nic nemění. Přestože by podle slov starostky Novákové zajistily roční rozpočet obce, za který se dá například pořídit školka. Podle informací Lidových novin z roku 2017 šlo o čtyři miliony korun při podpisu smlouvy s obcí a další minimálně dva miliony každý rok.

Výše zmíněné vlastnictví pozemků současnou starostkou tak jen ilustruje, jak proces výstavby obnovitelných zdrojů v Česku vypadat nemá. Zkušenost obyvatel Moldavy zablokovala jakoukoli debatu o možnosti umístění obnovitelných zdrojů třeba na jiné pozemky.

„Krušné hory nesou náklady, Pražáci výhody“

Na argument, že Krušné hory přece trpěly kvůli těžbě uranu už dost, se nedá z odborného hlediska nic namítnout. Nakolik ale musí trpět kraj, který si ještě dlouho ponese i následky těžby černého uhlí, je už otázka jiná. Větrný potenciál severozápadní hranice s Německem, patřící k největším v republice, nemusí jako zásadní argument stačit. „Proč to nevzniká v jiných částech Česka?“ ptá se další obyvatel. Navrhuje nevyužívaná opuštěná území jako Ralsko nebo Doupovské hory. „Proč zabírat tyto plochy, kde žijí lidé? Proč to nevyroste někde v rámci těch vytěžených oblastí, v rámci té měsíční krajiny?“ ptá se ještě a dostává odpověď, že všude bohužel tolik nefouká. Další namítá, že kdyby s tím přišli například do chráněné krajinné oblasti Beskydy nebo Jeseníky, vyhnali by je.

Když ale místním položíte otázku, jak by tedy transformaci energetiky řešili, utíkají ke zdánlivě všespásnému řešení — k jádru. A to i ti, kteří paradoxně argumentují nutností ochrany cenných území. Případně spoléhají na neexistující modulární reaktory, které zatím nejsou komerčně využitelné a u nichž není vůbec známo, jaká bezpečností opatření by si vyžádaly.

informací

Informační zdroje o invazi Ruska na Ukrajinu.

28. června 2022

Terapie tradiční amazonskou medicínou v Česku nefunguje

S antropologem Miroslavem Horákem o užívání léčebných přípravků z Amazonie v českém kontextu.

28. června 2022

Mýval severní: roztomilý prevít

Proč mýval ve střední Evropě škodí a co s tím dělat?

28. června 2022

Zvrátíme osud černého rytíře?

Tetřívek obecný z naší krajiny pomalu mizí. Co dělat pro jeho záchranu?

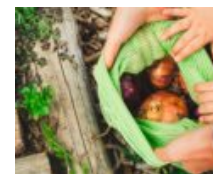
27. dubna 2022

Kokořínsko: poklidné soužití s vlky?

Všude to není takové jako na Broumovsku.

26. dubna 2022

Krise bezobalů 2: a jsme pryč

Některé bezobalové obchody už skončily.

Menstruace: bez tabu a odpadů

Menstruace nemusí zanechávat velkou ekostopu.

27. dubna 2022

Ukrajina: Molnijenosnaja vojna, správně česky Sitzkrieg

Jestli se najde způsob, jak zajistit Ukrajině navýšení vojenské pomoci ze Západu, Putin tuto válku nemůže vyhrát.

27. dubna 2022

Na obnovitelné frontě stále klid

Řada domácích politiků a političek stále není ochotna zbavit se závislosti na fosilních palivech.

27. dubna 2022

Módní průmysl ve stínu války

Jak zareagovaly světové módní značky na ruskou válku v Ukrajině?

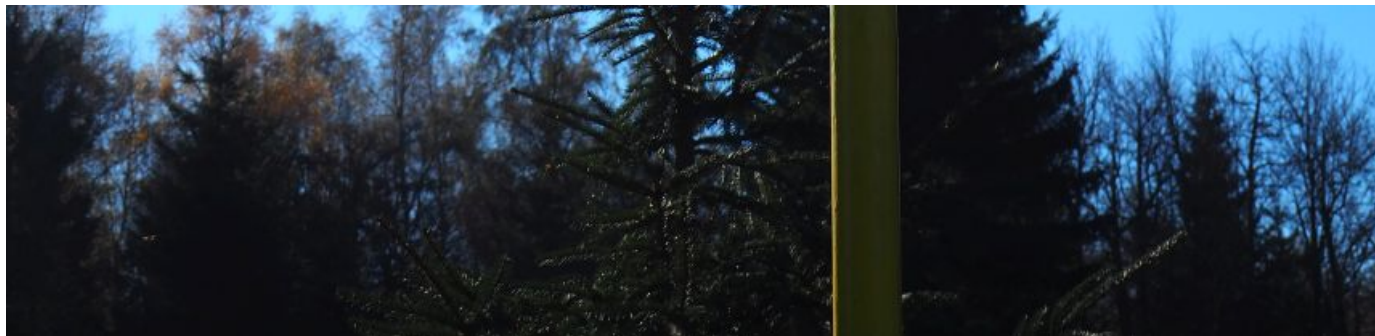
27. dubna 2022

Mezinárodní ekologické organizace nesmí mlčet

S expertem Ukrainian Nature Conservation Group Maksymem Gavryljukem o válce v Ukrajině.

27. dubna 2022

WWF International a další mezinárodní ekologické nevládní organizace ignorují válku v Ukrajině

Na Žebráckém rohu by dle původního návrhu investora mělo stát osmnáct větrných turbín, foto: Žaneta Gregorová.

Jaderný fenomén se následně objeví i u obyvatel nedalekého saského městečka Olberhau, které plánuje vyměnit šest ze svých mnoha větrných turbín točících se nad obcí. S pomocí energetických expertů vyvracíme všechny domněnky a nepravdy, ale nečekáme, že se nám podaří názory lidí nějak zásadně zlomit.

Situace ale není tak černobílá, jak by se ze sousedského setkání v Moldavě mohlo zdát. Jen o pár desítek kilometrů dál, v Nové Vsi v Horách, si naopak tamní starosta David Kádner jako zástupce bezmála pěti set obyvatel další větrné elektrárny přeje. K šesti starším stávajícím modelům o celkovém výkonu třináct megawattů by obec ráda přidala dalších osm, každý o výkonu dva megawatty. Z každé turbíny má obec deset tisíc korun měsíčně, ročně jí tedy do rozpočtu přiteče téměř milion.

„V dobách vzniku prvních větrníků jsme mezi všemi dělali anketu a drtivá většina byla pro. Samozřejmě i dnes najdete lidi, kteří pro nejsou, ale většinovou podporu větrné elektrárny pořád mají,“ vypráví Kádner. Navíc ještě před čtyřmi lety měli místní s trvalým pobytem zdarma svoz odpadu. Náklady ale hodně narostly, a tak musela obec od plné úhrady upustit.

Spory s krajem

Obnovení stávajících elektráren a výstavba nových naráží na zásadní problém, a sice na postoj Ústeckého kraje, který teď ve svých *Zásadách územního rozvoje kraje* nové větrné turbíny nedovoluje. „Před dvěma lety jsme měli schůzku s premiérem, museli jsme přeskočit krajskou úroveň a ukázat přímo jemu, že jsou tu obce, které mají o větrnou energetiku zájem,“ dodává Kádner. Podle něj se stát zavázal k plnění společných evropských cílů, ale v otázce větrné energetiky nekomunikuje s krajem, nemá plán a nemluví s obcemi o podmínkách, za kterých by větrníky na svém území chtěly.

27. dubna 2022

Ako je to s jadrovými elektrárnami v Ukrajine?

Rozhovor s jaderným fyzikem Martinem Venhartem o bezpečnosti ukrajinských jaderných elektráren.

21. února 2022

Zavřete oči, odcházíme: krize bezobalů

Bezobalové obchody zažívají těžké časy.

21. února 2022

Krušné časy větrníků

Situace v Moldavě ilustruje problém větrných elektráren.

11. března 2022

Jádro jako štěpné téma francouzských voleb

Prezidentské volby ve Francii ovlivní budoucnost jaderné energetiky v Evropě.

2. prosince 2021

Kniha Předat dětem, co je k žití

V polovině prosince vyšla kniha Předat dětem, co je k žití. 30 let - 30 rozhovorů Sedmé generace.

do něhož větrníky za hřebenem zapadají. „Dá se na to zvyknout,“ dodává s úsměvem. Na horách není až tolik možností investic. Navíc díky pandemii objevili Krušné hory turisté a cena nemovitostí se za tu dobu vyšplhala až na trojnásobek, bez ohledu na přítomnost větrných elektráren.

V České republice se přitom větrné elektrárny téměř nestavějí. „V Česku je podíl větrné elektřiny v síti kolem jednoho procenta, v sousedním Rakousku, kde je podobný větrný potenciál i hustota zalidnění, je to deset procent,“ uvedl pro Ekolist Martin Mikeska z Komory obnovitelných zdrojů. Celkový instalovaný výkon větrných elektráren činí v České republice 340 MW, zatímco v Rakousku 3120 MW.

U kluků se stále projevuje tlak na maskulinitu

S výzkumnicí Romanou Markovou Volejníčkovou nejen o soutěži Genderiáda.

17. prosince 2021

Jak (dál) šel čas s Generací

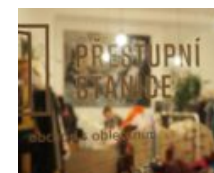
Jakou štreku náš časopis ušel za třicet let?

17. prosince 2021

Anketa: Proč čtete Sedmou generaci?

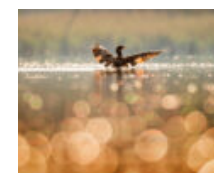
Anketa Proč čtete 7.G a co jí přejete do dalších let?

17. prosince 2021

Z ulice do Přestupní stanice

Projekt Přestupní stanice pomáhá lidem bez domova.

25. října 2021

Hlasy ptáků a jazyk náležení

Jaké významy můžeme číst v ptačím zpěvu?

17. prosince 2021

Roste všechno — i to dobré, i to zlé

Rozhovor s šéfredaktorem Sedmé generace nejen o knize Předat dětem, co je k žití.

Krajina kolem Moldavy je častým cílem běžkařů i turistů. Láká například nedaleká přehrada Fláje, foto: Žaneta Gregorová.

Přes odpor místních to nepůjde

O důležitosti uznání ze strany zainteresované veřejnosti i politicko-institucionálních faktorů píše také Bohumil Frantál z Ústavu geoniky Akademie věd ČR v publikaci *Větrná energie v České republice* (2010). Jeho studie z časů prvního velkého rozvoje větrné energetiky na našem území dokládá, že do procesu vstupují nejen objektivní, ale také velmi subjektivní názory a preference různých zájmových skupin — investorů, rezidentů, rekreatantů, místních i regionálních politiků, ochránců přírody a dalších. „Postoje politiků a úředníků krajských

Volím dobrovolnou bezdětnost

Jediné, co jako bezdětná chci, je respektování mé svobodné volby.

25. října 2021

Klimatická neutralita? Obrovský úkol

Dosažení klimatické neutrality nepůjde bez zásadní změny systému.

25. srpna 2021

V klimatické diskusi musí silněji zaznít sociální tón

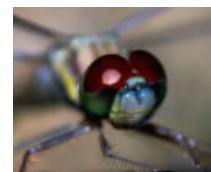
S Martinem Buchtíkem a Janem Krajhanzlem o vztahu české společnosti ke klimatické změně.

25. srpna 2021

Agroekologie: farmář ve středu rozhodovacích procesů

Co znamená agroekologie a jaká východiska přináší?

22. června 2021

Živé, toužící

Můžeme vědět, co jiné bytosti cítí a prožívají, po čem a jak touží?

27. dubna 2021

Les ví nejlépe, co kdo potřebuje

Možná že i vy potřebujete lesní terapii.

Podle Frantála lidé větrné elektrárny spíše přijímají ve více urbanizovaných, průmyslových a uhelných oblastech, v regionech s poškozenějším životním prostředím, v pohraničních periferiích s výhledem na větrníky v zahraničí, v ekonomicky slabších oblastech postižených vyšší nezaměstnaností nebo tam, kde převládají takzvané *soft communities*, v nichž se kvůli nižšímu vzdělání a vyšší míře sociální deprivace tolik neprotestuje.

Větrníkům naopak spíše nefandí lokality s vyšší koncentrací chalupářů a rekreatů a také sousední obce, odkud jsou lopatky vidět, ale nepřinášejí jim žádný finanční zisk.

Míru přijetí větrných elektráren také ovlivňuje informovanost obyvatel, postoj k inovacím a v neposlední řadě fakt, že vyšší míra souhlasu běžně přijde až po několikaleté zkušenosti s jejich provozem. Vliv také hraje dobrá zkušenost například sousední obce. Bohumil Frantál shrnuje také problémy, které se při výstavbě větrných turbín nejčastěji řeší, a ukazuje dobré příklady praxe. Například problém hluku se dá řešit už ve výpočtové studii využitím dostatečné vzdálenosti od nejbližšího obydlí nebo umístěním za lesem či kopcem, které hrají roli odrazové plochy.

Podle Frantála brání rychlejší výstavbě větrných elektráren několik faktorů. Chybějící státní podpora se nově vznikajícím projektům už snad dostane, mýty o větrnících a nízká energetická gramotnost a informovanost ale nejspíš v našich podmínkách přetrvávají. Rozvoji také brání prostorová nekonzistentnost v rozhodovacím procesu neboli to, jak různé regionální a lokální autority rozdílně interpretují národní energetickou koncepci a aplikují související legislativní normy. Dále jde o distributivní (ne)spravedlnost: projektanti a developeři musejí adekvátně rozdělit ekonomické kompenzace mezi dotčené komunity (širší rozsah, dlouhodobé výnosy místo jednorázových kompenzací, možnost finančního spolupodílnictví na projektech — komunitní projekty). A posledním faktorem je prostorová dekoncentrace, jejímž cílem by mělo být neumísťovat energetické projekty jen do „obětovaných“ postižených regionů. Podílet by se na nich měly všechny kraje. Alternativou k často odmítaným velkým větrným farmám tak může být vyšší rozptýlení větrníků po vzoru jedna vesnice = jedna elektrárna nebo občanské větrné parky. Rozčílení v Moldavě tedy není ničím výjimečným, spíše jen ilustruje všechny neduhy nezvládnutého informování a rozptylování obav těch, kteří větrníky mají tolerovat za svými dvorky.

Neprospat budoucnost

Náklady na komplexní energetickou transformaci by měl spravedlivě nést každý kraj. Kraj však netvoří jen koncepce a politici na různých úrovních, ale především jeho obyvatelé. Českou republiku čekají velké změny, pokud chce dosáhnout klimatické neutrality. Jak napsal Karel Polanecký v čísle 5/2021 v textu *Klimatická*

O veganství stále koluje řada mýtů

Měly by se vegansky stravovat i děti a těhotné ženy?

23. června 2021

Domácími rajčaty k potravinové suverenitě

Jsou jen dvě věci, které peníze nekoupí: pravá láska a domácí rajčata.

26. února 2021

To je ta Země, solárům a větrníkům zaslíbená

Jaké jsou environmentální limity energie z obnovitelných zdrojů?

29. listopadu 2020

Byliny umí velmi pomoci, ale nejsou všespásné

S neurologem Zbyňkem Mlčochem o přínosu bylinek.

29. dubna 2019

Jak žít ve vesmíru

Přinášíme ukázkou z připravovaného českého vydání knihy *Skryté srdce kosmu*.

28. ledna 2017

Skutečně inteligentní je země, nikoli osamocené lidstvo

Zemi nemůžeme ovládat — nikdy jsme ji ovládat nemohli a nikdy nebudeme.

více než pěti tisícům velkých větrných turbín s instalovaným výkonem 3 MWe“. Oproti řadě evropských zemí jsme při ustupování od těžby a spalování fosilních paliv zaspali. Debatu nad obnovitelnými zdroji energie za našimi dvory bychom prospat nemuseli.

Po debatě míříme do blízké hospody, kde potkáváme jednoho ze spolumajitelů již stojící větrné elektrárny. Ptáme se, proč nepřišel. Odpovídá, že bylo jasné, jak debata dopadne. Tady nechce větrné elektrárny nikdo. Ale kdyby prý přišel někdo s nápadem na národní park, jiná skupina lidí by také bila na poplach.

Autorka pracuje v pražské kanceláři Nadace Heinricha Bölla. Kontakt: gregorova@sedmagenerace.cz.

AKTIVISMUS

ENERGETIKA

REPORTÁŽE

SPOLEČNOST

Facebook

Twitter

Print

More

Napsat komentář

Přihlášený uživatel: Žaneta Gregorová. [Odhlásit se?](#) Vyžadované informace jsou označeny *

Komentář *

ODESLAT KOMENTÁŘ

Pravidla pro komentáře: Redakce Sedmé generace si vyhrazuje právo smazat příspěvek, který nemá nic společného s tématem, obsahuje vulgarismy, rasistické a xenofobní vyjadřování či jiné urážky ostatních, obsahuje spam a komerční reklamu nebo je jinak nevhodný. Porušení pravidel může mít pro uživatele za následek dočasné nebo trvalé znemožnění vkládání dalších komentářů.

Září 2022

Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

Sedmá generace 5/2022 vychází v 2. polovině října.

[PŘEDPLAŤTE SI SEDMOU GENERACI](#)

[REDAKCE](#)

[STUDOVNA](#)

[PRODEJNÍ MÍSTA](#)

[INZERCE](#)

[KE STAŽENÍ](#)

[PODPOŘTE NÁS](#)

[KONTAKT](#)

[ZAJÍMAVÉ ODKAZY](#)

[OBCHODNÍ PODMÍNKY](#)

[Nastavení cookies](#)

© 2018 Sedmá generace, Údolní 33, 602 00 Brno / sgenerace@hnutiduha.cz, +420 608 443 443 / ISSN: 1212-0499 (Print), 1805-8566 (Online)

vydavatel: Hnutí DUHA - Sedmá generace / design: Jana K. Kudrnová, www.janakudrnova.com / web: Martin Matějů, www.martin.mateju.cz